

KRAJSKÝ ÚŘAD
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
28. října 2771/117, 702 00 Ostrava

Čj.: MSK 122939/2023
Sp. zn.: ŽPZ/21143/2023/Pei
246.2 A10
Vyřizuje: Ing. Lenka Peichlová
Odbor: Odbor životního prostředí a zemědělství
Telefon: 595 622 385
Fax: 595 622 126
E-mail: posta@msk.cz
Datum: 2024-01-19

Veřejná vyhláška Opatření obecné povahy

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“) **jako** věcně a místně příslušný správní orgán, a to **orgán ochrany přírody**, podle § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 75 odst. 1 písm. c), § 77a odst. 5 písm. d) a o) a § 90a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), **tímto podle § 171 a následujících správního řádu vydává toto opatření obecné povahy:**

I.

Krajský úřad povoluje podle § 56 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a c) a odst. 4 a 6 a § 77a odst. 5 písm. o) zákona o ochraně přírody a krajiny v zájmu ochrany volně žijících živočichů, v zájmu prevence závažných škod, zejména na dobytku a ostatních typech majetku, a v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti **výjimku ze základních podmínek ochrany** podle § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny jedinců zvláště chráněného živočicha **vlka obecného (*Canis lupus*)**, zařazeného podle § 14 odst. 2 a přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 395/1992 Sb.“), do kategorie kriticky ohrožený, a to **pro všechny jedince tohoto druhu s předpokladem dotčení nižších jednotek jedinců**, konkrétně výjimku **ze zákazu rušit, chytat a nebo usmrcovat jedince vlka obecného, kteří budou vyhodnoceni podle kritérií Pohotovostního plánu pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného** (schváleného deklarací Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství ze dne 5. 5. 2023, č. j. MZP/2023/630/1108, a zveřejněného ve Věstníku Ministerstva životního prostředí, ročník XXXIII – srpen 2023 – ČÁSTKA 7 Č. j. MZP/2023/080/402) (dále též jen „Pohotovostní plán“), Pohotovostním štábem, který se ustanovuje podle Pohotovostního plánu a jehož je zástupce krajského úřadu jako orgánu ochrany přírody rozhodujícím členem ve věcech souvisejících s působností krajského úřadu jako orgánu ochrany přírody, **jako problematičtí**, tedy od stupně II. závažnosti situace výše ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu, **a dále výjimku ze zákazů držet nebo dopravovat jedince odchycené nebo usmrcené na základě uvedené výjimky.**

Tel.: 595 622 222

IČ: 70890692

Fax: 595 622 126

DIČ: CZ70890692

ID DS: 8x6bxsd

Č. účtu: 1650676349/0800

www.msk.cz

II.**Uplatňování výjimek podle výroku I tohoto opatření obecné povahy je vázáno na naplnění těchto dalších předpokladů:**

- 1) vyhodnocení příčin a okolnosti chování daného jedince či jedinců provedené Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „AOPK ČR“) prokázalo, že se jedná o chování klasifikované v II. a III. stupni závažnosti situace podle Pohotovostního plánu a Pohotovostní štáb stanovil v zápisu ze svého jednání konkrétní opatření a postup adekvátní dané situaci (chování jedince/jedinců vlka obecného),
- 2) jsou uplatňována pouze opatření a postup stanovený Pohotovostním štábem (zápisem z jeho jednání), a to s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení ve smyslu § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, od mírnějších (posílení preventivních opatření podle čl. 5.3 Pohotovostního plánu, plašení aj. averzivní podmiňování podle čl. 5.4 Pohotovostního plánu) až po případné odstranění jedince z populace,
- 3) v případě jedince, jehož chování bude klasifikované v II. a III. stupni závažnosti situace, respektive případů, kdy to je s ohledem na závažnost a naléhavost možné a potřebné, je možné provádět intenzivní monitoring, respektive sledování a sběr informací za účelem stanovení příčin a způsobu řešení smělého, problematického či kritického chování konkrétního jedince/jedinců vlka obecného (ve smyslu čl. 5.1 Pohotovostního plánu), přičemž je možné jako součást monitoringu provést odchyt jedinců a instalaci telemetrického sledovacího zařízení,
- 4) v případě jedince, jehož chování bude klasifikované v II. a III. stupni závažnosti situace, bude zajištěno averzivní podmiňování (systematické plašení), pokud to Pohotovostní štáb stanoví jako adekvátní opatření s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení k odvrácení či omezení smělého, problematického či kritického chování konkrétního jedince/jedinců vlka obecného,
- 5) v případě jedince, jehož chování bude Pohotovostním štábem vyhodnoceno ve III. stupni závažnosti situace jako kritické (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) nebo v případě, kdy je na základě vyhodnocení zřejmé, že jedinec opakovaně překonává řádně provedená a funkční preventivní opatření k zabezpečení hospodářských zvířat doporučená Standardem AOPK ČR na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006 a je Pohotovostním štábem, formou zápisu z jednání, potvrzeno, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, bude zajištěno odstranění jedince z populace; odstraněn z populace může být pouze jedinec či jedinci prokazatelně spojení s řešeným problematickým chováním - podle situace se může jednat o konkrétního jedince nebo více členů smečky, pokud problematické způsoby chování přejali a nebo takové chování přetrvává,
- 6) Pohotovostní štáb projedná způsob provádění monitoringu, averzivního podmiňování anebo odstranění jedince či jedinců z populace a ve spolupráci s dotčenými subjekty, kteří se na jejich provádění budou podílet (uživatelé honiteb, příslušnými odborníky aj.), upřesní, kdo a jak postup zajistí; způsob, podmínky a upřesnění organizačního zajištění Pohotovostní štáb uvede v zápise ze svého jednání,
- 7) při odchytu budou použity pouze metody s využitím živochytných odchytných zařízení [živochytný sklopec nebo zařízení soft catch trap a Belisle foot snare použitelná pro odchyt vlka v souladu

2/22

s vyjádřením Evropské komise (Ref. Ares (2018)1412230 - 14/03/2018) k Nařízení Rady (EHS) č. 3254/91, případně další metody pro bezpečný a šetrný odchyt živých jedinců adekvátně k dané situaci] při dodržení dalších povinností stanovených zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat proti týrání“), a zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“),

- 8) při použití odchyťových zařízení bude technicky zajištěno sledování jejich aktivace a osoby pověřené Pohotovostním štábem k realizaci odchyty budou v pohotovosti tak, aby zajistili dojezd k odchytenému jedinci v co nejkratším termínu s ohledem na zajištění welfare odchytených jedinců,
- 9) usmrcení jedince lze provést pouze střelnou zbraní a v souladu s dalšími podmínkami zákona o myslivosti. Pokud jde o podmínky způsoby lovu, je s ohledem na okolnosti, pokud to následné rozhodnutí podle zákona o myslivosti umožní, možné provedení odlovu jedince také v noci, s pomocí noktovizoru i usmrcení v odchyťových zařízeních. Usmrcení jedince je možné rovněž po odchyty injekčně za použití veterinárních preparátů odborně způsobilou osobou,
- 10) provedení odchyty či usmrcení bude tím, kdo jej provedl, zdokumentováno (zaznamenání místa a času, fotodokumentace, případně zaznamenání tělesných údajů jedince) a telefonicky nebo jinou vhodnou formou bude provedení bezodkladně oznámeno krajskému úřadu a předsedovi Pohotovostního štábu; pořizovaná dokumentace bude následně krajskému úřadu a předsedovi Pohotovostního štábu zaslána v co nejkratším termínu prostřednictvím elektronické pošty nebo datových schránek,
- 11) po nezbytnou dobu bude zajištěno uchování celého neporušeného jedince za účelem jeho prohlídky a získání údajů a vzorků k dalšímu využití v zájmu ochrany druhu. Místo uložení kadáveru a způsob jeho přepravy dohodne Pohotovostní štáb a uvede v zápise ze svého jednání. Usmrceného jedince nebo jeho části může dopravovat pouze osoba, která usmrcení provedla, nebo osoba, kterou určí Pohotovostní štáb v zápise ze svého jednání. O dalším využití usmrceného jedince a povolení držení a dalšího nakládání s ním bude rozhodnuto v rámci samostatného řízení podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny,
- 12) krajskému úřadu bude Pohotovostním štábem každoročně k 31. 1. předložena písemná zpráva o činnostech provedených podle těchto výjimek za uplynulý kalendářní rok, která bude obsahovat také zhodnocení realizovaných činností ve vztahu k řešené situaci.
- 13) krajský úřad bude kontrolu uplatňování výjimek provádět průběžně a rovněž účastí zástupce krajského úřadu v Pohotovostním štábu.

III.

Krajský úřad stanoví podle § 5 odst. 6 a § 77a odst. 5 písm. d) zákona o ochraně přírody a krajiny opatření k regulaci, a to odstranění, kříženců vlka obecného a psa, za těchto podmínek:

- 1) v případě podezření na přítomnost křížence vlka obecného a psa AOPK ČR zajistí vyhodnocení, zda konkrétní jedinec je křížencem vlka obecného a psa (tj. zda se ve smyslu Pohotovostního plánu jedná o jedince, u něhož je křížení zjevné nebo je možné jej identifikovat jako křížence v 1. generaci

3/22

na základě genetických analýz) a Pohotovostní štáb následně stanoví v zápisu ze svého jednání konkrétní opatření k odstranění křížence z přírody adekvátní dané situaci, včetně postupu a organizačního zajištění jejich provedení; uplatňována budou pouze opatření a postup stanovený Pohotovostním štábem (zápisem z jeho jednání),

- 2) v případě odchyty (pro účely případného potvrzení křížence podle podmínky č. 1 nebo odstranění křížence z přírody) budou použity metody a postup podle Pohotovostního plánu,
- 3) usmrcení jedince křížence vlka a psa identifikovaného v souladu s podmínkou č. 1 lze provést pouze střelnou zbraní a v souladu s dalšími podmínkami zákona o myslivosti. Usmrcení jedince je možné i po odchyty injekčně za použití veterinárních preparátů odborně způsobilou osobou,
- 4) provedení odchyty či usmrcení bude tím, kdo jej provedl, zdokumentováno (zaznamenání místa a času, fotodokumentace, případně zaznamenání tělesných údajů jedince) a telefonicky nebo jinou vhodnou formou bude provedení bezodkladně oznámeno krajskému úřadu a předsedovi Pohotovostního štábu; pořízená dokumentace bude následně krajskému úřadu a předsedovi Pohotovostního štábu zaslána v co nejkratším termínu prostřednictvím elektronické pošty nebo datových schránek,
- 5) po nezbytnou dobu bude zajištěno uchování celého neporušeného jedince za účelem jeho prohlídky a získání údajů a vzorků k dalšímu využití v zájmu ochrany druhu. Místo, způsob uložení kadáveru, způsob jeho přepravy a další nakládání s ním určí Pohotovostní štáb a bude to uvedeno v zápise z jeho jednání.

IV.

Toto opatření obecné povahy se vztahuje na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Třinec a Jablunkov, s výjimkou území Chráněné krajinné oblasti Beskydy a národní přírodní rezervace Čantoria.

V.

Podle § 173 odst. 1 správního řádu nabývá toto opatření obecné povahy účinnosti dnem vyvěšení na úřední desce krajského úřadu. Toto opatření obecné povahy je platné nejdéle do dne 31. 12. 2033.

Odůvodnění

Krajský úřad jako příslušný orgán ochrany přírody podle ustanovení § 77a odst. 5 písm. d) a o) zákona o ochraně přírody a krajiny přistoupil z dále uvedených důvodů k vydání tohoto opatření obecné povahy, kterým se povoluje výjimka podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny ze základních podmínek ochrany jedinců druhu vlk obecný, jako zvláště chráněného druhu podle § 48 zákona o ochraně přírody a krajiny a § 14 odst. 2 vyhlášky č. 395/1992 Sb. V kategorii kriticky ohrožený, pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, současně stanoví opatření k regulaci (odstranění) kříženců vlka obecného a psa podle § 5 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny pro případ zjištění jeho výskytu v přírodě.

Vlk obecný (ve vyhlášce č. 395/1992 Sb. uváděno české jméno vlk, v zákoně o myslivosti pak vlk eurasijský, jedná se o stále stejný druh – latinsky *Canis lupus*, pro účely tohoto opatření obecné povahy se jednotně používá platný český název vlk obecný - viz Anděra M. (1999): České názvy živočichů II. Savci (*Mammalia*), Národní muzeum, (zoologické odd.), Praha, 147 pp.) byl v minulosti na území ČR i v řadě dalších evropských zemí prakticky vyhuben. Životaschopná populace se zachovala mimo jiné v oblasti Karpat (na Slovensku a v dalších zemích) odkud se začali vlci v 90. letech minulého století v omezené míře šířit zpět na území Česka (do oblasti Beskyd). Po roce 2000 došlo k rozvoji tzv. středoevropské nížinné populace vlka v oblasti západního Polska a sousedních oblastí Německa (Lužice). V posledních letech se vlci začali z okolních zemí šířit na území Česka ve větší míře a dochází ke vzniku trvalého osídlení a ustálení vlčích teritorií na našem území. Aktuálně je vlkem osídleno celé pohraničí Česka (vyjma jižní Moravy - viz mapa výskytu na kartě druhu na Portálu ISOP AOPK ČR, https://portal.nature.cz/publik_syst/nd_nalez-public.php?idTaxon=34348) a zejména mladé dispergující jedince je možné zaznamenat i na ostatním území Česka. Populace vlka je pravidelně monitorována AOPK ČR podle § 78 odst. 5 zákona o ochraně přírody a krajiny. Vlk se tedy jako vrcholový predátor postupně stává opět přirozenou složkou našich ekosystémů. Nicméně v případě nedostatečné prevence jsou vlci schopni začít využívat i snadno dostupné, avšak zcela nežádoucí zdroje potravy (nedostatečně zabezpečená stáda hospodářských zvířat, živočišné odpady v okolí sídel, volně pobíhající psy a podobně), a to může vést v důsledku až k narušení přirozených vzorců chování, postupnému naučení překonávání preventivních opatření a ekonomicky závažným škodám na hospodářských zvířatech, případně silné habituaci a následně i nárůstu bezpečnostních rizik pro obyvatele. Na takové chování je pak nezbytné nahlížet jako na problematické a řešit je, přičemž mohou nastávat i situace, v nichž je nezbytné postupovat bezodkladně nebo včas použít vhodná opatření k prevenci či omezení vzniku nevhodného chování jedinců vlka. Naléhavost včasného řešení takových situací je umocněna skutečností, že s ohledem na sociální chování vlků, může docházet k předání, respektive učení nevhodných návyků u dalších jedinců, případně až v rámci celé smečky. K problematickému chování může docházet také v případě jednotlivých jedinců, jež z důvodu zdravotních omezení nebo jiného handicapu nejsou schopni získávat přirozeně potravu a začnou využívat například zmíněné dostupné živočišné odpady v okolí sídel, s čímž pak opět souvisí možná bezpečnostní rizika. Rizikové z hlediska nežádoucího či problematického chování a současně i z hlediska ochrany genofondu populace vlka jsou rovněž případy křížení mezi vlky a psy (přičemž za křížence je na místě považovat jedince, u něhož je křížení zjevné nebo je možné je identifikovat jako křížence v 1. generaci na základě genetických analýz). Problematické chování konkrétních jedinců vlka může mít různý charakter, intenzitu i příčiny, a je proto nezbytné vyhodnocení takového chování a přijetí opatření adekvátních jeho důvodům a hrozcím rizikům – od odstranění nevhodných podnětů a zamezení vznikajícího problematického chování prostřednictvím prevence, přes využití averzivního podmiňování až po okamžitou reakci v případě bezprostředního ohrožení zdraví osob nebo odstranění kříženců z populace. Ve všech případech je nezbytné, aby subjekty provádějící opatření přijímaná v rámci řešení problematického, kritického či ohrožujícího chování vlka (tedy zejména provádějící odchyt, případně usmrcení) postupovaly v souladu s platnými právními předpisy.

Vlk obecný, jako druh, který byl v minulosti v řadě zemí EU téměř vyhuben, je směrnicí Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zařazen mezi druhy vyžadující tzv. přísnou ochranu ve smyslu čl. 12 směrnice (ve spojení s přílohou IV). Současně vlk patří mezi druhy, u nichž směrnice vyžaduje zajištění ochrany vhodných území v rámci soustavy Natura 2000, což je v Česku zajištěno pouze v rámci EVL Beskydy, jako území, kde se vlk v době přistoupení k EU vyskytoval. V rámci zákona o ochraně přírody a krajiny a vyhlášky č. 395/1992 Sb. je vlk, i v návaznosti na uvedenou ochranu v rámci EU, zařazen mezi zvláště chráněné druhy v kategorii kriticky ohrožený. Zákon o ochraně přírody a krajiny stanovuje v § 50 odst. 1 a 2 k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů základní

podmínky ochrany, které zahrnují zákaz škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje těchto živočichů (jednotlivých jedinců), zejména je usmrcovat, zraňovat, chytat, rušit a také zakazy jedince zvláště chráněného druhu držet a dopravovat (a to s ohledem na § 48 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, včetně mrtvých jedinců či jejich částí). Ustanovení § 56 tohoto zákona zakládá možnost povolení výjimky z těchto zákazů a stanovuje podmínky a důvody, za nichž je možné povolení vydat. Výjimku je konkrétně možné povolit v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody a jedná-li se o druh chráněný současně podle práva EU (jako je tomu u vlka) současně za předpokladu, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, povolaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a jedná se o jeden z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Mezi tyto důvody, respektive zájmy, mimo jiné patří zájem veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku a také zájem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť (příčemž v tomto případě může jít i o zájem ochrany samotného druhu, který je předmětem řízení o povolení výjimky, zde formou opatření obecné povahy). Týká-li se výjimka blíže neurčeného okruhu osob, může ji orgán ochrany přírody povolit při splnění stanovených podmínek též opatřením obecné povahy podle § 171 a násl. správního řádu. Zákon o ochraně přírody a krajiny dále umožňuje podle § 5 odst. 6 stanovit opatření k regulaci křížence (omezení jeho výskytu nebo odstranění z přírody), a to rozhodnutím nebo též opatřením obecné povahy.

Na území Třinecka a Jablunkovska, na které se toto opatření obecné povahy vztahuje, je výskyt vlka obecného kontinuálně potvrzen od roku 2017 (www.navratvlku.cz), s tím, že od roku 2019 dochází k hlášení škod způsobených vlkem na hospodářských zvířatech a následnému uplatňování nároku na náhradu škody postupem podle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2019 bylo krajským úřadem v dotčeném území řešeno 9 škodních událostí, v roce 2020 bylo řešeno 51 škodních událostí, 25 škodních událostí v roce 2021 a 70 škodních událostí v roce 2022. Od ledna 2023 došlo v dotčeném území k 56 útokům na hospodářská zvířata.

V roce 2022 (v měsíci červnu a srpnu) proběhl ze strany AOPK ČR a Mendelovy univerzity v Brně, Ústavu ekologie lesa, Lesnické a dřevařské fakulty, intenzivní monitoring vlků v dotčené oblasti. Hlavním cílem monitoringu AOPK ČR bylo zmapovat pohyb vlků přes intravilány obcí a jejich chování v nich. Probíhalo šetření škod v terénu za účasti pracovníků AOPK ČR, byly odebírány a analyzovány vzorky DNA za účelem vyhodnocení rozsahu a příčin vznikajících škod a vyhodnocení chování jedinců. Z celkového počtu přijatých 31 vzorků (období červenec–srpen 2022) se podařilo úspěšně izolovat DNA u 13 vzorků. Ve všech případech se jednalo o samici vlka obecného náležící ke karpatské populaci. Ze závěru monitoringu Mendelovy univerzity v Brně z roku 2022 pak vyplývá, že v oblasti Slezských Beskyd byla potvrzena přítomnost minimálně pětičlenné smečky vlků (rodičovský pár, 2 mláďata + jeden subadult/adultní samice). Obdobně byly odebírány a analyzovány vzorky DNA v roce 2023. Podle dlouhodobého monitoringu se vlci v oblasti Beskyd vyskytují častěji než dříve. Na území Moravskoslezských Beskyd zasahují aktuálně 3 smečky a jeden vlčí pár. Počty vlků se v průběhu zimy mění (www.navratvlku.cz).

Místa škod vlkem na hospodářských zvířatech včetně údajů o škodě jsou dostupné také na stránkách www.navratvlku.cz. Obce na Jablunkovsku a Třinecku se nachází v zastavěném průsmyku oddělujícím Moravskoslezské a Slezské Beskydy a z obou stran na ně navazují rozsáhlé lesní komplexy. Mnohé zahrady a pastviny, na nichž se chovají ovce, navazují pak na remízky a souvislé lesní komplexy, které vlci využívají jako svůj domácí okrsek. Ke škodním událostem tak z velké části dochází také v intravilánech obcí.

Chování zdejších vlků se pak jeví jako nestandardní a se ztrácející se plachostí před člověkem. Je proto žádoucí učinit opatření ke snížení škod na hospodářských zvířatech a k předejití ohrožení lidí. Rovněž tedy pro případ uklidnění obav místního obyvatelstva je činěno toto opatření obecné povahy. Při výskytu problémového jedince vlka tak bude možné zasáhnout, jak toto opatření obecné povahy stanoví. Dosáhne se tím rovněž ochrany ostatních jedinců vlka, přičemž vlci dříve bývali a mají být tradičně přirozenou součástí místní přírody.

Vlk je zároveň zákonem o myslivosti řazen mezi druhy zvěře, které (s ohledem na jejich ochranu) nelze obhospodařovat lovem, nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle předpisů na ochranu přírody. V souvislosti se zařazením vlka mezi zvěř je tak v návaznosti na povolení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny nezbytné při provádění odchytu a lovu postupovat také podle podmínek stanovených zákonem o myslivosti. Zajištěny musí být rovněž podmínky stanovené zákonem na ochranu zvířat proti týrání a dalšími předpisy.

Jako metodický a koncepční dokument, jehož dlouhodobým cílem je přispět k zajištění příznivého stavu druhu v souladu s požadavky Směrnice Rady č. 92/43/EHS a současně k socioekonomické přijatelnosti výskytu populace vlka v Česku přijalo Ministerstvo životního prostředí v roce 2020 Program péče o vlka obecného. V návaznosti na to připravilo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství za účelem omezení habituace vlků, zajištění bezpečnosti lidí a prevence závažných škod v důsledku problematického chování jedinců vlka Pohotovostní plán, který dne 5. 5. 2023 tato ministerstva jako ústřední orgány státní správy ochrany přírody i myslivosti společně schválila. Pohotovostní plán byl zveřejněn ve Věstníku Ministerstva životního prostředí (srpen 2023, částka 7). V souvislosti s obnovou populace vlka obecného na našem území nelze vyloučit situace, kdy bude docházet k problematickému chování jednotlivých jedinců vlka, a to včetně případů kritického chování, na něž bude nutné zejména s ohledem na ochranu veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti, ale i v zájmu ochrany volně žijících živočichů (ostatní části vlčí populace) nebo prevence závažných škod reagovat dostatečně rychle a operativně. Pohotovostní plán stanoví pravidla pro flexibilní a transparentní řešení situací výskytu jedinců vlka obecného s doloženým problematickým (nebezpečným) chováním. Součástí Pohotovostního plánu je specifikace právních podmínek, věcná kategorizace chování vlka od přirozeného až po problematické, a především stanovení postupu pro řešení situací, kdy vlk vykazuje chování smělé, nebojácné až kritické, s cílem tyto situace řešit, a to včetně případného odstranění problematického jedince či jedinců. Pohotovostní plán proto stanovuje předpoklad vydání nezbytných povolení (výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, stanovení opatření k regulaci kříženců podle § 5 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny, případně výjimky a souhlasy podle § 43 a 44 zákona o ochraně přírody a krajiny a také rozhodnutí podle § 39 a 41, případně i § 45 odst. 2 zákona o myslivosti) tak, aby bylo možné v případě potřeby bezodkladně aplikovat nezbytná opatření. Současně však Pohotovostní plán zakládá roli tzv. Pohotovostního štábu, který by měl garantovat potřebnou transparentnost a odbornost postupu v jednotlivých případech. Pohotovostní štáb na základě vyhodnocení příčin a závažnosti chování, které provede AOPK ČR, stanoví, jaká opatření se konkrétně uplatní a jak budou (po organizační apod. stránce) realizována, přičemž zajistí, aby při uplatnění opatření byla odpovídajícím způsobem zohledněna podmínka neexistence jiného uspokojivého řešení (aby opatření byla volena adekvátně situaci od mírnějších po ta závažnější) a současně byly zohledněny další podmínky stanovené právními předpisy. Pohotovostní štáb je proto složen ze zástupců AOPK ČR, zástupců příslušných krajských úřadů a/nebo správ národních parků, jako příslušných orgánů ochrany přírody a myslivosti, Policie České republiky, Krajské veterinární správy Státní veterinární správy, Českomoravské myslivecké jednoty a podle místa výskytu problematického jedince se do činnosti Pohotovostního štábu (a realizace opatření) zapojí zástupce dotčené obce či obcí, uživatelé honiteb, poškození chovatelé hospodářských zvířat a podle

potřeby odborníci spolupracující na realizaci opatření a poradenství ohledně dostupných technik a zkušeností. Aktivování Pohotovostního štábu podle Pohotovostního plánu předchází sběr všech dostupných informací o potenciálně problematickém chování vlků realizovaném AOPK ČR a jeho vyhodnocení podle závažnosti definované tabulkou č.1 Pohotovostního plánu. Pohotovostní štáb je aktivován od hodnocení situace stupněm závažnosti II. a vyšším. Pohotovostní štáb pak pod vedením předsedy rozpracuje plán opatření pro konkrétní situaci a konkrétní problematické jedince a zajistí ve spolupráci s relevantními orgány a subjekty (uživatelé honiteb, policií, odborníky aj.) realizaci nezbytných opatření v souladu s legislativními požadavky; rozhodující kompetence krajského úřadu prostřednictvím jeho zástupce v Pohotovostním štábu tím není dotčena.

Toto opatření obecné povahy tak v souladu s Pohotovostním plánem a v návaznosti na vše uvedené povoluje pro nezbytné případy řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného výjimku podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona o ochraně přírody a krajiny ze zákazů stanovených § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, konkrétně ze zákazu rušit, chytat a nebo usmrcovat jedince vlka obecného a ze zákazů držet nebo dopravovat odchycené nebo usmrcené jedince (na něž se ochrana vztahuje podle § 48 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny), a stanovuje opatření k regulaci (odstranění) případných kříženců vlka a psa podle § 5 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny. Vzhledem k tomu, že postup v případě výskytu problematického jedince vlka či křížence bude vyžadovat zapojení více různých subjektů, jak pracovníků AOPK ČR a odborníků při monitoringu podle čl. 5.1 Pohotovostního plánu, tak dalších osob, zejména uživatelů honiteb podle místa výskytu při naplňování dalších opatření, a konkrétní výčet všech dotčených osob není předem znám, je naplněna podmínka zákona o ochraně přírody a krajiny a správního řádu pro využití formy opatření obecné povahy ve smyslu § 171 a následujících správního řádu.

Důvodem povolení výjimky je zajištění podmínek pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, zejména v případech, kdy dochází k ohrožení bezpečnosti a zdraví osob, tj. v případech ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny. Současně jsou za problematické chování podle Pohotovostního plánu (tabulky č. 1) považovány i ty případy, kdy by docházelo ke škodám na hospodářských zvířatech při opakovaném překonávání řádně provedených a funkčních preventivních opatření k zabezpečení hospodářských zvířat, provedených v souladu se Standardem AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006 a řešení takových případů je možné považovat za zájem prevence závažných škod ve smyslu § 56 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny. Včasné a adekvátní řešení problematického chování jedinců vlka je však i prevencí případného rozšíření takového způsobu chování, učení se ze strany dalších jedinců v rámci smečky, a je tedy také součástí ochrany druhu ve smyslu § 56 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně přírody a krajiny. Stejně tak se tento důvod, respektive zájem ochrany samotných potenciálně problematických jedinců či ostatních členů smečky uplatní, pokud jde o nezbytný monitoring a určení příčin a okolností chování, při němž může být nezbytný odchyt jedince – takový monitoring umožňuje následně stanovit adekvátní opatření a začít je skutečně jen na jedince spojené s problematickým chováním. Povolení výjimky je tak s ohledem na uvedené také v zájmu ochrany přírody ve smyslu § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a zejména zajištění bezpečnosti a zdraví osob je současně jednoznačně jiným převažujícím veřejným zájmem ve smyslu tohoto ustanovení (a to i vzhledem ke skutečnosti, že přítomnost jedince z problematickým chováním, zejména pokud jde o chování v nejvyšších stupních závažnosti, není žádoucí ani z hlediska ochrany ostatních jedinců a druhu jako celku a intenzita zájmu ochrany daného jedince je tím tedy snížena).

Povolení výjimky stanovené tímto opatřením obecné povahy se v souladu s Pohotovostním plánem týká pouze problematických jedinců vlka, přičemž celý postup by měl vést, pokud možno k identifikaci konkrétních

problematických jedinců a volbě řešení, které bude adekvátní dané situaci. Podle pohotovostního plánu by mělo být zajištěno nejprve ověření příčin chování (neinvazní monitoring a sledování jedinců), následně zahájeno telemetrické sledování, případně odrazení jedinců s využitím averzivního podmiňování a až jako poslední možnost usmrcení jedince. Nicméně již samotné neinvazivní sledování jedinců (které může intenzivním cíleným pohybem odborníků v okolí vlků znamenat rušení jedinců zvláště chráněných druhů), telemetrické sledování (spojené s odchycem a dočasným usmáním jedince), stejně jako zajištění averzivního podmiňování (systematická aplikace nepříjemných až bolestivých podnětů, které si má zvíře spojit s přítomností člověka) představují škodlivé zásahy do podmínek ochrany jedinců vlka stanovených § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Proto je ke všem těmto krokům v rámci řešení akutní situace při výskytu jedince vlka s problematickým chováním nezbytné povolení výjimky podle § 56 tohoto zákona, zároveň však vzhledem k nepredikovatelnosti vzniku takové situace a potřebě rychlého, operativního postupu (v řádu hodin či jednotek dní) je adekvátním řešením stanovení konkrétních, pro všechny subjekty realizující vhodná opatření jasně stanovených postupů a podmínek v rámci opatření obecné povahy. Účelem těchto pravidel je ochrana všech jedinců vlka v souladu se zákonem a využití takového postupu, který bude řešit problematickou situaci nejšetrnějším způsobem (od sledování až po krajní řešení odstraněním jedince z populace). Případné odstranění jednotlivých jedinců s narušeným chováním z volně žijící populace nepovede k negativnímu ovlivnění zachování či dosahování příznivého stavu druhu v Česku ve smyslu podmínky stanovené § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, neboť jejich zapojení do rozmnožování a působení v populaci není žádoucí s ohledem na riziko přenosu nežádoucích vzorců chování a jejich eliminace naopak přispěje k dosažení či následně udržení příznivého stavu (v kontextu společenské udržitelnosti). Uplatnění postupu podle tohoto opatření obecné povahy, zejména pokud jde o odstranění jedince z populace, se předpokládá jako výjimečné, pouze v nezbytných, nejzávažnějších případech (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) a nedojde tedy k významnému ovlivnění početnosti druhu ani narušení dalších charakteristik rozhodných pro hodnocení stavu druhu.

Povolení výjimky formou opatření obecné povahy má v daném případě preventivní charakter, má umožnit adekvátní a včasné řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (které by v případě řešení povolení individuálními správními akty, v každém jednotlivém případě, nebylo možné s ohledem na správní lhůty apod. zajistit). Z titulu samotné specifické povahy věci nelze danou situaci řešit ad hoc v rámci individuálního správního řízení. Řízení je návrhové, tj. na žádost, což limituje promptní řešení věci v řádu několika dnů v několika ohledech. S ohledem na správní lhůty podle správního řádu není reálné reagovat v rámci individuálních správních řízení adekvátně na jednotlivé situace. S ohledem na návrhovost individuálních řízení o povolení výjimky podle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je současně předpoklad, že by docházelo k řadě nejasností, případně by bylo přistoupeno k vyhoceným situacím, kdy již u jedince dochází/došlo k rozvoji problematického chování a nebyl by již prostor (myšleno při dodržení správních lhůt) pro uplatnění mírnějších možností řešení, které naopak podmínky tohoto opatření obecné povahy berou v potaz princip proporcionality (spravedlivé únosnosti) ctí, blíže viz níže.

Současně předmět řízení je vázán k určitému území v jednotlivých honitbách patřících různým uživatelům, tento fakt má vliv na vymezení okruhu účastníků v konkrétním individuálním správním řízení. Pro konkrétně zvolené a přílehlavé opatření pro řešení situace budou vždy relevantní jiné subjekty, jež budou zapojeny do jejich provádění - například pro zajištění telemetrie a zpracování jejích výsledků konkrétní odborný výzkumný tým, ale pro odstranění jedince pak v souladu se zákonem o myslivosti konkrétní uživatel honitby, respektive uživatelé honiteb v oblasti, kde se bude jedinec vyskytovat, do opatření k odstrašení jedinců v obci mohou být zapojeni například členové bezpečnostních sborů, konkrétně policisté atp. I z těchto důvodů byla krajským úřadem zvolena forma opatření obecné povahy, která umožní operativní zapojení

různých (předem blíže neurčených) osob, stanoví ucelená pravidla postupu a tím i uvedené volby řešení od nejmírnějšího po ta krajní (hledisko proporcionality).

Podmínka neexistence jiného upokojivého řešení stanovená § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je zohledněna jak v rozsahu povolených zásahů a jejich podmínek, tak je současně stanovena jako základní princip pro postup Pohotovostního štábu a stanovení konkrétních opatření z jeho strany adekvátně k řešené situaci. Povolení výjimky se týká celé škály situací, které mohou s (potenciálně) problematickým chováním jedinců vlka souviset a také tedy celého komplexu možných řešení, kdy ale bude po vyhodnocení situace, včetně zajištění případného intenzivního monitoringu ve smyslu čl. 5.1 Pohotovostního plánu, využito vždy nejvhodnější a nejméně invazivní řešení, od odstranění příčin a nežádoucích podnětů (jako je například dostupnost živočišných odpadů v okolí sídel), zajištění averzivního podmiňování (tedy systematického plašení, pokud je v daném případě možné využít) a až v případě jejich selhání nebo v těch nejzávažnějších případech bude přistoupeno k odstranění jedince z populace. V některých případech může být příčinou problematického chování (například pohybu jedince a vyhledávání potravy v blízkosti sídel), zranění, zdravotní omezení či jiný handicap takového jedince – takové situace je rovněž nutné posoudit a zvolit řešení s ohledem na stav daného jedince i míru rizik. V případech škod na hospodářských zvířatech je přednostně nezbytné zajistit opatření k prevenci a minimalizaci vzniku škod (provedení opatření podle zmíněného standardu AOPK ČR) a jako problematické chování, které by bylo řešeno až případným odstraněním jedince z populace, je pak možné hodnotit jen ty případy, kdy dochází k opakovanému překonávání řádně provedených a funkčních ochranných opatření [tj. jde již zjevně o cílené, naučené chování, které z hlediska závažnosti škod a jejich trvání i rizika přenosu takového chování odpovídá důvodům pro uplatnění výjimky podle § 56 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny].

Zvláště chráněná území nacházející se v dotčeném území (tj. přírodní památky a přírodní rezervace) nejsou tímto opatřením obecné povahy dotčeny, neboť realizace výjimek není v kolizi se základními a ani bližšími ochrannými podmínkami. Záměr nevyžaduje udělení výjimky podle § 43 zákona o ochraně přírody a krajiny, ani souhlasu podle § 44 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny. V dotčeném území se dále v působnosti krajského úřadu nachází evropsky významná lokalita Olše. Předmětem ochrany EVL Olše jsou evropsky významné stanoviště 3220 - Alpínské řeky a bylinná vegetace podél jejich břehů, 3240 - Alpínské řeky a jejich dřevinná vegetace s vrbou šedou (*Salix elaeagnos*), 91EO* - Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) a také evropsky významné druhy – mihule potoční (*Lampetra planeri*) a vydra říční (*Lutra lutra*). Podle § 45g zákona o ochraně přírody a krajiny lze povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona pro záměr situovaný v evropsky významné lokalitě nebo ptáčích oblasti udělit pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je tato lokalita určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona, nestanoví-li § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny jinak. Krajský úřad s ohledem na vše uvedené došel k závěru, že povolené výjimky nebudou mít významný vliv na předmět ochrany EVL Olše výběžek, a proto nebyl uplatněn postup podle 45i zákona o ochraně přírody a krajiny.

Předpoklady stanovené ve výroku II tohoto opatření obecné povahy pro uplatňování výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny tedy v souladu s Pohotovostním plánem specifikují postup řešení situací při výskytu jedince vlka s problematickým chováním (nebo při podezření na takové chování) a jednotlivá opatření, jež budou přijata. Konkrétně je v rámci bodu č. 1 - 6 zakotven postup, který by měl na základě vyhodnocení dané situace, její závažnosti, příčin apod. (vyhodnocení podle Pohotovostního plánu zajistí

10/22

AOPK ČR s použitím klasifikace chování podle tabulky č. 1 Pohotovostního plánu), vést k aplikaci adekvátních opatření, která stanoví Pohotovostní štáb při respektování podmínky neexistence jiného řešení. Pohotovostní štáb neprovádí správní rozhodování, ale posuzuje po věcné, odborné stránce konkrétní podmínky a příčiny chování jedince a navrhuje řešení v souladu s orgány ochrany přírody již vydanými správními akty (opatřeními obecné povahy a návazných rozhodnutí podle zákona o myslivosti). Štáb je proto složen jak ze zástupců příslušných dotčených orgánů státní správy, jehož je zástupce krajského úřadu jako orgánu ochrany přírody rozhodujícím členem ve věcech souvisejících s působností krajského úřadu jako orgánu ochrany přírody. Současně k jeho jednáním budou přizvány subjekty důležité pro zajištění odbornosti prováděných opatření, tak jejich koordinace adekvátně pro danou situaci v konkrétním regionu či lokalitě. Orgán ochrany přírody na Pohotovostní štáb nepřenáší (a ani nemůže) žádné své správní kompetence, ale v rámci podmínek opatření obecné povahy zakotvuje jeho postavení při věcném vyhodnocení aplikaci konkrétních zásahů v rámci postupu podle opatření a za jím stanovených podmínek. Právě z důvodu zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu a odbornosti ve vztahu k řešenému druhu bude Pohotovostní štáb řízen zástupcem AOPK ČR, jako odborné organizace resortu životního prostředí (která zajišťuje i celostátní koordinaci ochrany druhu v rámci Programu péče o vlka obecného, který přijalo MŽP v roce 2020) se zapojením zástupců orgánů/ů ochrany přírody, státní správy myslivosti, ochrany zvířat a veterinárních orgánů i Policie České republiky, tedy orgánů, jejichž součinnost se jeví být v jednotlivých situacích klíčová a nezbytná. Jde o konsorcium odborníků a zástupců příslušných orgánů i zainteresované veřejnosti, kteří mají za úkol na základě vyhodnocení chování konkrétního jedince či jedinců najít adekvátní řešení situace v daném místě a čase. Výstupem jednání Pohotovostního štábu je záznam, který poslouží jako odborný podklad pro konkrétní postup, i pro zpětnou kontrolní, monitorovací činnost orgánu ochrany přírody. Eliminace jedince je řešením *ultima ratio*, což je v Pohotovostním plánu dostatečně popsáno a upraveno podmínkami tohoto opatření obecné povahy. Uplatněna by měly být vždy taková opatření k řešení situace, která budou adekvátní dané situaci a příčinám chování jedince, a to vždy od mírnějších po ta, která představují významnější zásah do přirozeného vývoje daného jedince či jedinců vlka (tedy od neinvazivních opatření spočívající především v odstranění podnětů, které k nevhodnému chování, jako je přibližování k sídlům, vedou, včetně provedení potřebných a účinných opatření k ochraně hospodářských, přes případné plašení aj. averzivní podmiňování až po případné odstranění z populace, pokud jiné možnosti byly vyčerpány nebo je nelze využít). Součástí tohoto postupu může být zajištění případného intenzivního monitoringu, respektive sledování a sběr dalších informací vedoucích k upřesnění poznatků o tom, jaké je chování daného jedince či jedinců a jaké jsou jeho příčiny. Toto sledování může zahrnovat sběr a analýzu vzorků (trusu, srsti apod.), použití záznamových zařízení (fotopasti) a dalších metod sledování pohybu jedinců i, bude-li to nezbytné, odchyt jedinců, jejich označení telemetrickým zařízením (obojkem) a následné sledování jejich aktivity. Ve vybraných případech bude smysluplné zajistit averzivní podmiňování (systematické plašení či zastrasování) k odvrácení či omezení nežádoucího chování jedinců (bod č. 4), toto podmiňování může být realizováno světelnými, zvukovými či mechanickými způsoby. Cílem odborně provedeného averzivního podmiňování je propojení si nežádoucího (vlastního) chování jedince vlka s nepříjemným prožitkem až mírnou bolestí tak, aby je od dalšího obdobného počínání v budoucnu odradilo. V žádném případě není účelem zvířata zraňovat nebo dokonce tímto způsobem usmrcovat. Jak potřebnost zajištění monitoringu, tak averzivního podmiňování (které je i podle Pohotovostního plánu využitelné jen v určitých specifických případech) však bude záviset na situaci a podmínkách – v některých případech budou příčiny a charakter chování jedince dostatečně zřejmé (například pokud půjde o jedince se zjevným zdravotním omezením, který se z toho důvodu přibližuje k sídlům) a monitoring nebude nezbytný a obdobně bude zřejmé, že není adekvátní využít metody averzivního podmiňování. Bod č. 5 pak specifikuje v jakých případech je možné přistoupit k odstranění jedince z populace, tj. odchytu či usmrcení (odstřelu, veterinární utracení) jedince s tím, že jde o případy, které budou buďto vyhodnoceny ve III. stupni závažnosti situace, jako kritické

(ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) nebo případy, kdy je na základě vyhodnocení zřejmé, že jedinec opakovaně překonává řádně provedená a funkční preventivní opatření k zabezpečení hospodářských zvířat doporučená zmíněným standardem AOPK ČR. Před tím, než bude k odstranění jedince přistoupeno, je nezbytné, aby Pohotovostní štáb důsledně vyhodnotil, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, a potvrdil to formou zápisu ze svého jednání. Pokud tedy nebyly příčiny a závažnost situace od počátku zřejmé, je nezbytné, aby Pohotovostní štáb potřebný postup a opatření projednal opakovaně, zhodnotil dostupné informace (vzešlé z monitoringu, respektive sledování a sběru informací podle bodu č. 3) právě s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení. Cílem (a k tomu by měl sloužit i případný monitoring) by mělo být vždy to, aby byl odstraněn z populace pouze jedinec či jedinci prokazatelně spojení s řešeným problematickým chováním – nicméně podle situace se může jednat i o více členů smečky, pokud problematické způsoby chování přejali, respektive problematické chování přetrvává. To by však mělo být ověřeno a po odstranění jedince je tedy potřebné vyhodnotit (včetně případného dalšího monitoringu), zda se problematické chování vyskytuje i u dalších jedinců, zda a z jakých příčin situace přetrvává a popsany postup pak případně opakovat. V rámci jednání Pohotovostního štábu by měly být (v souladu s bodem č. 6) upřesněny také postupy při monitoringu, respektive sledování (včetně odchytu jedinců), averzivním podmiňování a samozřejmě zejména při odstranění jedince z populace a řešeno celkové organizační zajištění.

V rámci bodu č. 7 - 9 jsou následně upřesněny metody odchytu či usmrcení jedinců a stanoveny podmínky jejich použití. V případě odchytu (jak pro účely monitoringu, tak případně přímo odchytu jedince s problematickým chováním v rámci jeho odstranění z populace) jsou stanoveny pouze metody umožňující odchyt živých jedinců, a to jednak prostřednictvím živochytných odchytových zařízení, tak případně dalších šetrných metod podle dané situace. Uvedena jsou mimo jiné odchytová zařízení, která přímo pro odchyt vlků připouští Evropská komise ve vztahu k Nařízení Rady (EHS) č. 3254/91, o zákazu používání nášlapných pastí - konkrétně na základě dotazu vzneseného Německem, respektive spolkovým Ministerstvem životního prostředí, ochrany přírody a reaktorové bezpečnosti (BMU), se Komise v roce 2018 dopisem Ref. Ares(2018)1412230 - 14/03/2018 vyjádřila, že využití „soft-catch traps“ z hlediska cílů Nařízení rady (EHS) č. 3254/91 je přípustné, zároveň však zdůraznila nutnost naplnění dalších podmínek, jako je vyloučení negativního dopadu na zachování nebo dosahování příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a vyhodnocení jiných uspokojivých řešení, tedy shodných podmínek vyplývajících z § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny (které jsou tímto opatřením obecné povahy řešeny). Tento výklad Evropská komise potvrdila na dotaz Ministerstva životního prostředí i pro využití v Česku. Použití těchto odchytových zařízení, které jsou konstruovány tak, aby bylo minimalizováno riziko zranění odchytávaných zvířat, se předpokládá zejména u jinak zdravých jedinců a mimo zastavěná území. Jak již bylo zmíněno, problematické chování jedince však může být spojeno kupříkladu i se zdravotním omezením, zraněním či handicapem a zejména v takovém případě pak bude na místě využít i jiné šetrné metody odchytu (včetně například použití narkotizační střely či šipky, které lze použít jen cíleně na menší vzdálenost). Bodem č. 8 je pak s ohledem na welfare odchycených jedinců (aby nedošlo k jejich zranění delší přítomností v odchytovém zařízení atp.) stanoven požadavek na technické zajištění sledování aktivace odchytového zařízení (tj. použití čidla aktivace s GSM modulem atp.) a co nejrychlejšího dojezdu a vyproštění jedince. Samozřejmě při odchytu je nezbytné respektovat ta ké další podmínky stanovená zákonem na ochranu zvířat proti týrání a s ohledem na zařazení vlka mezi zvěř také zákonem o myslivosti (podle výkladu Ministerstva zemědělství je i odchyt lovem ve smyslu tohoto zákona) - k postupu podle zákona o myslivosti viz dále. Bod č. 9 pak v návaznosti na bod č. 5 upřesňuje metody přípustné v případě usmrcení jedince – s ohledem na uvedené zařazení vlka mezi zvěř se uplatní primárně odstřel za použitím střelné zbraně při splnění všech dalších souvisejících podmínek zákona o myslivosti, včetně skutečnosti, že odstřel (lov) může provést pouze osoba oprávněná podle tohoto zákona. V rámci podmínek stanovených tímto opatřením obecné povahy není omezena roční ani denní doba

12/22

provedení odchyty či odstřelu jedince, nicméně podle situace (její závažnosti, ale i realizovatelnosti) může být provedení nutné i v nočních hodinách, respektive mimo dobu stanovenou v § 45 odst. 1 písm. m) zákona o myslivosti. V rámci bodu č. 9 se proto připouští i případný lov v noci a za použití noktovizoru, pokud to bude nezbytné a bude to součástí povolení vydaných podle zákona o myslivosti (tedy součástí rozhodnutí podle § 39 nebo 41 zákona o myslivosti, které jsou nezbytnou podmínkou realizace tohoto opatření, v rámci nichž bude povoleno využít pro tyto účely v souladu s § 45 odst. 2 zákona o myslivosti i jinak zakázané způsoby lovu uvedené v § 45 odst. 1 zákona o myslivosti). Kromě toho se obdobně připouští použití střelné zbraně k usmrcení jedince v odchyťovém zařízení (opět, pokud to bude součástí povolení podle zákona o myslivosti) a usmrcení (utracení) jedince v odchyťovém zařízení s použitím veterinárních přípravků. Přičemž zdůraznit je opakovaně potřebné, že ve všech těchto případech platí předchozí podmínky stanovené opatřením obecné povahy a usmrcení jedince, jeho odstranění z populace, je posledním krokem, který je možné realizovat pouze na základě posouzení neexistence jiného řešení v rámci jednání Pohotovostního štábu, který toto uvede v zápisu ze svého jednání. V rámci toho bude rovněž upřesněno, jak bude provedení organizačně zajištěno, přičemž opět platí, že to je provázáno zejména s podmínkami stanovenými zákonem o myslivosti. Bodem č. 10 je stanoveno informování krajského úřadu jako orgánu ochrany přírody a Pohotovostního štábu o provedení odchyty či usmrcení, tj. osoba, která odchyt či usmrcení podle předchozích pokynů Pohotovostního štábu provedla, předá informace co nejrychleji vhodnou formou, telefonicky atp. krajskému úřadu a Pohotovostnímu štábu, respektive jeho předsedovi určenému podle Pohotovostního plánu, a následně doplní podrobnosti, jako jsou údaje o místě a času provedení, fotodokumentace aj. prostřednictvím e-mailu nebo datových schránek. Na to navazuje bod č. 11, který zakotvuje povinnost uchovat jedince pro účely odběru vzorků atp., přičemž Pohotovostní štáb určí, kde bude kadáver uložen a kdo jej případně bude přepravovat. Výjimka stanovená tímto opatřením obecné povahy se nevztahuje na další dlouhodobé držení a využití mrtvého jedince či jeho částí – o tom bude následně rozhodnuto v souladu s § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny v samostatném řízení (do té doby bude jedinec uložen na místě určeném Pohotovostním štábem). Závěrečné body č. 12 a č. 13 pak již řeší zajištění přehledu (kontroly) nad prováděnými opatřeními a jejich reportingu v souladu s požadavky zákona o ochraně přírody a krajiny.

Při řešení problematických jedinců vlka obecného formou odstranění jedince z populace jako nejzazší možnosti není Pohotovostním plánem zvažován odchyt a umístění jedince do lidské péče, stejně tak jako odchyt a přemístění jedince jinam do volné přírody. Trvalé umístění volně žijícího jedince vlka do lidské péče bude vždy spojeno s utrpením daného jedince, přičemž možnost přivyknutí volně žijícího vlka na jiné jedince svého druhu či na přítomnost člověka (ošetřovatele) je velice nepravděpodobná. V souladu s Programem péče o vlka obecného není cílem chovat či odchovávat vlka obecného v lidské péči. Přemístěním problematického jedince vlka na jinou lokalitu by došlo pouze o přenesení konfliktu na jiné místo.

V návaznosti na požadavky kladené § 56 odst. 6 ve spojení s § 5b odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny na obsah povolované výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny lze shrnout, že v případě problematických jedinců vlka obecného je podmínkami tohoto opatření omezen počet na jednotlivé jedince, nejvýše do počtu jedinců smečky, pokud by u nich došlo k přenosu naučeného nežádoucího, nebezpečného chování, respektive toto přetrvávalo. V rámci podmínek č. 7 - 9 jsou upřesněny způsoby a metody odchyty, případně usmrcení problematických jedinců a současně i časové okolnosti, které budou primárně záviset na okolnostech řešené situace, ale připuštěna je i možnost zásahu v nočních hodinách, pokud to bude současně umožňovat navazující povolení podle zákona o myslivosti. Okolnostmi, respektive lokalizací výskytu problematického jedince bude dáno také místní určení, přičemž celkově jsou časové a místní okolnosti v případě tohoto opatření obecné povahy ohraničeny dobou platnosti tohoto opatření a územní působností,

v rámci níž je opatření obecné povahy vydáváno. Podle § 5b odst. 3 písm. d) zákona o ochraně přírody a krajiny je nezbytné specifikovat také způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody zajišťovat. Kontrolní úloha orgánu ochrany přírody bude v případě tohoto opatření obecné povahy zajištěna ve více rovinách, jak nezbytnou aktivní účastí v Pohotovostním štábu, který bude mimo jiné vyhodnocovat informace z provedeného monitoringu, respektive sledování, a navrhopvat další postup, tak spolu s Pohotovostním štábem přijímat veškeré informace o jednotlivých zásazích. To umožní potřebný dohled v jednotlivých situacích upravených tímto opatřením obecné povahy.

Výjimka podle výroku I tohoto opatření obecné povahy se povoluje pro všechny jedince dotčeného druhu, škodlivě dotčených zásahem v přirozeném vývoji, s důvodným předpokladem, že se bude jednat o nižší jednotky jedinců.

Výrok III tohoto opatření obecné povahy stanovuje v souladu s § 5 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny opatření k regulaci křížence vlka a psa, přičemž základní podmínkou je důsledné vyhodnocení, zda se jedná skutečně o křížence, které podle podmínky č. 1 zajistí AOPK ČR. V praxi může být křížení zjevné na základě vzhledu jedince, nicméně k určení může dojít i na základě získaných genetických vzorků a v takovém případě se použije postup podle opatření u kříženců v 1. generaci. Další podmínky jsou stanoveny obdobně jako v případě problematického jedince vlka, tj. po vyhodnocení stanoví Pohotovostní štáb další postup, přičemž v případě kříženců je jak s ohledem na případná bezpečnostní rizika (nejistotu ohledně jejich chování) i z důvodu zajištění ochrany populace vlka obecného na místě zajistit, pokud možno odstranění z přírody. Použijí se shodné metody a za týchž podmínek jako podle výroku II bodů č. 7 – 9. Z hlediska právních podmínek je nicméně odlišností skutečnost, že kříženec není zvěř ve smyslu zákona o myslivosti a postupuje se tak podle § 41 a 42 zákona o myslivosti (usmrcení může provést osoba oprávněná podle zákona o myslivosti). Mimo honební pozemky je i v případě křížence nezbytné rozhodnutí podle § 41 zákona o myslivosti. Podmínkou č. 4 je pak stanoven požadavek, dokumentace a informování orgánu ochrany přírody a Pohotovostního štábu a nakládání s kadáverem usmrceného křížence je upraven podmínkou č. 5, přičemž kříženec není považován za jedince zvláště chráněného druhu a orgán ochrany přírody potažmo Pohotovostní štáb pouze věcně určí jak s kadáverem naložit a není nezbytné o dalším držení rozhodovat v rámci správního řízení (pokud nebude nalezeno vhodné využití kadáveru pro vědecké účely nebo nebude využít uživatelem honitby, je předpokladem následná likvidace kadáveru v souladu s požadavky veterinárních předpisů).

Jak bylo opakovaně uvedeno, vlk obecný je podle § 2 písm. c) zákona o myslivosti, zařazen mezi zvěř, kterou nelze lovit (s ohledem na ochranu podle mezinárodních úmluv či zvláštních předpisů, tj. zejména zákona o ochraně přírody a krajiny). Postup podle tohoto opatření, pokud jde o lov (odchyt či usmrcení) jedinců vlka proto nelze uplatňovat, aniž by byly splněny podmínky stanovené zákonem o myslivosti. Ta opatření, která upravuje také zákon o myslivosti, tedy lze vykonávat pouze prostřednictvím osob oprávněných podle tohoto zákona a za předpokladu povolení lovu také příslušným orgánem státní správy myslivosti podle § 39, respektive § 41 (v případě nehonebních pozemků) zákona o myslivosti. To předpokládá Pohotovostní plán, ostatně se jedná o standardní postup, jako navazující krok po vydání výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy po vydání tohoto opatření obecné povahy. Při vlastním lovu pak musí být dodrženy, kromě podmínek stanovených tímto opatřením, také další požadavky a podmínky stanovené zákonem o myslivosti, jako jsou odpovídající způsoby lovu, přičemž orgán státní správy myslivosti může v souladu s § 45 odst. 2 zákona o myslivosti umožnit použití některých jinak zakázaných způsobů lovu. Zákon o myslivosti umožňuje aplikovat také stanovené opatření k regulaci (odstranění) kříženců, a to na základě již zmíněného postupu podle § 41 a 42 zákona o myslivosti.

Podle § 66 zákona o myslivosti mají být rozhodnutí podle zákona o myslivosti vydávána v dohodě s příslušnými orgány ochrany přírody. Tato dohoda je zpravidla formalizována prostřednictvím závazných stanovisek vydávaných orgány ochrany přírody, nicméně tato dohoda, respektive závazné stanovisko je podle § 65 zákona o ochraně přírody a krajiny nezbytné pouze, pokud není „předepsán jiný postup“. Povolení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny a opatření k regulaci křížence podle § 5 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny lze tedy považovat za takovýto „jiný postup“ a nebudou-li v rámci rozhodnutí podle zákona o myslivosti stanovovány podmínky, jež by měnily podmínky povolení výjimky nebo s nimi byly v rozporu, není opakované vyjádření orgánu ochrany přírody formou stanoviska nezbytné.

Výrokem č. IV byla vymezena územní působnost tohoto opatření obecné povahy, které se vztahuje na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Třinec a Jablunkov, s výjimkou území Chráněné krajinné oblasti Beskydy a národní přírodní rezervace Čantoria.

Podle § 173 odst. 1 správního řádu dospěl krajský úřad při své správní úvaze k závěru, že je nezbytné, aby toto opatření obecné povahy nabylo účinnosti již dnem vyvěšení na úřední desce krajského úřadu tak, aby mohlo být podle něho konáno v případě potřeby okamžitě. Tato nezbytnost je dána hrozící vážnou újmou veřejnému zájmu - zde na ochraně života a zdraví osob a ochraně majetku (prevence závažných škod zejména na dobytku aj. majetku), neboť je jen otázkou náhody, kdy situace vyžadující eliminaci problematického jedince vlka nastane. Časová platnost tohoto opatření obecné povahy, do dne 31. 12. 2033, byla výrokem V. stanovena s ohledem na nutnost časového omezení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny a potřebu vyhodnotit efektivitu nastaveného systému. V daném období je také Ministerstvem životního prostředí přepokládáno vyhodnocení Programu péče o vlka obecného, jakožto koncepčního a metodického podkladu, který určuje základní postup pro prevenci a řešení konfliktů. Rozhodnutí o výjimce vydaná dosud za shodným účelem v jednotlivých správních řízeních podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, stejně jako případné souhlasy podle téhož zákona apod. nejsou, s ohledem na ochranu dříve nabytých práv oprávněných osob, dotčena a tyto osoby se řídí podmínkami stanovenými v příslušných rozhodnutích až do konce jejich platnosti. Následně mohou postupovat podle tohoto opatření obecné povahy.

Krajský úřad oznámil dne 15. 9. 2023 veřejnou vyhláškou návrh tohoto opatření obecné povahy a vyzval v souladu s § 172 správního řádu k uplatnění připomínek a námitek. Veřejná vyhláška o návrhu opatření obecné povahy byla vyvěšena v souladu s § 173 správního řádu na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách obcí, jejichž území se toto opatření obecné povahy týká, po dobu nejméně 15 dní, a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Kdokoliv, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohly být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohl v době 30 dnů od zveřejnění návrhu opatření obecné uplatnit své připomínky podle § 172 odst. 4 správního řádu. Do 30 dnů ode dne zveřejnění návrhu opatření mohli vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohly být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, podat proti návrhu opatření obecné povahy písemně odůvodněné námítky podle § 172 odst. 5 správního řádu.

K návrhu opatření obecné povahy obdržel krajský úřad čtyři **připomínky** od těchto subjektů: dne 19. 9. 2023 se vyjádřila fyzická osoba Bc. Tomáš Szotkowski, dne 16. 10. 2023 právnická osoba Zoologická zahrada Tábor, a.s., IČO 04074025, se sídlem Dukelských hrdinů 747/19,170 00 Praha 7, dále dne 30. 10. 2023 spolek Hlas zvířat, z.s., IČO 07099363, se sídlem Sadová 746, 473 01 Nový Bor,

15/22

prostřednictvím PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., přičemž v tomto podání právního zástupce bylo zahrnuto i vyjádření PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., IČO 07524242, se sídlem Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1, a advokáta Mgr. Robert Plicka, kteří se přihlásili k obsahu sepsaných připomínek, přestože v podání vystupují v pozici právního zástupce klienta, a dále dne 1. 11. 2023 spolek Hnutí DUHA Šelmy, IČO 44936354, sídlem Dolní náměstí 38, 779 00 Olomouc.

Jelikož se některé připomínky obsahově (věcně) shodují, jsou vypořádány dále souhrnně, pouze rozčleněny do věcných okruhů.

Dne 16. 10. 2023 obdržel krajský úřad připomínku od Zoologické zahrady Tábor, a.s., ve znění:

Výjimku k usmrcení „problematického“ jedince vlka obecného podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny nelze povolit bez předchozího posouzení „problematičnosti“ konkrétního jedince příslušným orgánem ochrany přírody ve správním řízení. Pravomoc orgánu ochrany přírody posuzovat „problematičnost“ konkrétního jedince pro účely povolení výjimky k jeho usmrcení podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny nelze přenést opatřením obecné povahy na jiný subjekt (pohotovostní štáb).

a dne 30. 10. 2023 obdobnou připomínku od Hlas zvířat, z.s., prostřednictvím PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.:

Návrh OOP v rozporu s ustanovením § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny nehodnotí převahu veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody podle jednotlivostí daného konkrétního případu a v rozporu se zákonem přenáší pravomoc hodnotit převahu veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody mimo správní řízení. Návrh OOP vydán v rozporu se zákonnou úpravou, neboť Orgán ochrany přírody není schopen posoudit převahu veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody pro neurčitý případ, který může ale nemusí nastat v budoucnu. Návrhem OOP Orgán ochrany přírody přenáší v rozporu se zákonem svou pravomoc posouzení splnění zákonných podmínek, předně převahy veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody, mimo správní řízení, čímž dochází k zásahu do práv osob, které by se jinak mohli správního řízení o povolení výjimky podle ustanovení § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny účastnit. Orgán ochrany přírody tak prostřednictvím Návrhu OOP obchází zákonnou úpravu a případně vydané opatření obecné povahy, kterým Orgán ochrany přírody povolí určitou „bianco“ výjimku, která povoluje usmrtit jakéhokoliv jedince vlka obecného, který bude někdy v budoucnu vyhodnocen jako „problematický“, by bylo vydáno v rozporu s právními předpisy. Návrh OOP vydán v rozporu se zákonnou úpravou, neboť nejsou splněny podmínky pro povolení výjimky v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 věta druhá a odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a Orgán ochrany přírody naplnění těchto podmínek ani žádným způsobem nedokládá.

Vypořádání:

V souvislosti s obnovou populace vlka obecného na našem území nelze vyloučit situace, kdy bude docházet k problematickému chování jednotlivých jedinců vlka, a to včetně případů kritického chování, na něž bude nutné zejména s ohledem na ochranu veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti, ale i v zájmu ochrany volně žijících živočichů (ostatní části vlčí populace) nebo prevence závažných škod reagovat dostatečně rychle a operativně. Z toho důvodu vypracovalo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství, jak již bylo uvedeno v odůvodnění výše, metodický dokument, Pohotovostní plán pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (Věstník MŽP, srpen 2023, částka 7), který stanovuje postup vyhodnocování problematického chování, jeho klasifikaci (která vychází z postupů

16/22

uplatňovaných i například v Německu a ostatních zemích EU na základě doporučení LCIE - Large Carnivores Iniciativ for Europe) a především způsob administrativně-správního i praktického, organizačního řešení těchto situací (včetně vytvoření tzv. Pohotovostního štábu, jehož účelem je koordinace dotčených orgánů, zajištění odborného přístupu k vyhodnocení situace a stanovení vhodných opatření dle Pohotovostního plánu, která zaručí, že bude využito to nejšetrnější možné řešení nastalé situace).

V případě výskytu jedince či jedinců s potvrzeným problematickým, respektive kritickým chováním bude nezbytná zmíněná dostatečně rychlá reakce, přičemž dle okolností by mělo být v souladu s Pohotovostním plánem (a podle podmínek tohoto opatření obecné povahy) zajištěno nejprve ověření příčin chování (neinvazní monitoring a sledování jedinců), zahájeno telemetrické sledování, případně odrazení jedinců s využitím averzivního podmiňování a až jako poslední možnost usmrcení jedince. Nicméně již samotné neinvazivní sledování jedinců (které může intenzivním cíleným pohybem odborníků v okolí vlků znamenat rušení jedinců zvláště chráněných druhů), telemetrické sledování (spojené s odchycem a dočasným usmáním jedince), stejně jako zajištění averzivního podmiňování (systematická aplikace nepříjemných až bolestivých podnětů, které si má zvíře spojit s přítomností člověka) představují škodlivé zásahy do podmínek ochrany jedinců vlka stanovených § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Proto je ke všem těmto krokům v rámci řešení akutní situace při výskytu jedince vlka s problematickým chováním nezbytné povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, zároveň však vzhledem k nepredikovatelnosti vzniku takové situace a potřebě rychlého, operativního postupu (v řádu hodin či jednotek dní) je adekvátním řešením stanovení konkrétních, pro všechny subjekty realizující vhodná opatření jasně stanovených postupů a podmínek v rámci opatření obecné povahy. Účelem těchto pravidel je ochrana všech jedinců vlka v souladu se zákonem a využití takového postupu, který bude řešit problematickou situaci nejšetrnějším způsobem (od sledování až po krajní řešení odstraněním jedince z populace). Z titulu samotné specifické povahy věci nelze danou situaci řešit ad hoc v rámci individuálního správního řízení. Řízení je návrhové, tj. na žádost, což limituje promptní řešení věci v řádu několika dnů v několika ohledech. S ohledem na správní lhůty podle správního řádu není reálné reagovat v rámci individuálních správních řízení adekvátně na jednotlivé situace, které krajský úřad již nyní po vyhodnocování praxe týkající se výskytu a monitoringu vlků, předvídá, že mohou reálně nastat.

S ohledem na návrhovost individuálních řízení o povolení výjimky dle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je současně předpoklad, že by docházelo k řadě nejasností, případně by bylo přistoupeno k vyhroceným situacím, kdy již u jedince dochází /došlo k rozvoji problematického chování a nebyl by již prostor (myšleno při dodržení správních lhůt) pro uplatnění mírnějších možností řešení, které naopak podmínky tohoto opatření obecné povahy berou v potaz princip proporcionality (spravedlivé únosnosti) ctí, blíže viz níže. Současně předmět řízení je vázán k určitému území v jednotlivých honitbách patřících různým uživatelům, tento fakt má vliv na vymezení okruhu účastníků v konkrétním individuálním správním řízení. Pro konkrétně zvolené a přílehlavé opatření pro řešení situace budou vždy relevantní jiné subjekty, jež budou zapojeny do jejich provádění - například pro zajištění telemetrie a zpracování jejích výsledků konkrétní odborný výzkumný tým, ale pro odstranění jedince pak v souladu se zákonem o myslivosti konkrétní uživatel honitby, respektive uživatelé honiteb v oblasti, kde se bude jedinec vyskytovat, do opatření k odstrašení jedinců v obci mohou být zapojeni například členové bezpečnostních sborů, konkrétně policisté atp. I z těchto důvodů byla krajským úřadem zvolena forma opatření obecné povahy, která umožní operativní zapojení různých (předem blíže neurčených) osob, stanoví ucelená pravidla postupu a tím i uvedené volby řešení od nejmírnějšího po ta krajní (hledisko proporcionality).

Pohotovostní štáb má plnit právě uvedené role. Pohotovostní štáb neprovádí správní rozhodování, ale posuzuje po věcné, odborné stránce konkrétní podmínky a příčiny chování jedince a navrhuje řešení v souladu s orgány ochrany přírody již vydanými správními akty (opatřeními obecné povahy a návazných rozhodnutí podle zákona o myslivosti). Štáb je proto složen jak ze zástupců příslušných, dotčených orgánů státní správy, tak současně k jeho jednáním budou přizvány subjekty důležité pro zajištění odbornosti prováděných opatření, tak jejich koordinace adekvátně pro danou situaci v konkrétním regionu či lokalitě. Orgán ochrany přírody na Pohotovostní štáb nepřenáší (a ani nemůže) žádné své správní kompetence, ale v rámci podmínek opatření obecné povahy zakotvuje jeho postavení při věcném vyhodnocení aplikaci konkrétních zásahů v rámci postupu dle opatření a za jím stanovených podmínek. Právě z důvodu zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu a odbornosti ve vztahu k řešenému druhu bude Pohotovostní štáb řízen zástupcem Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, jako odborné organizace resortu ŽP (která zajišťuje i celostátní koordinaci ochrany druhu v rámci Programu péče o vlka obecného, který přijalo MŽP v roce 2020) se zapojením zástupců orgánů/ů ochrany přírody v daném případě krajského úřadu, jehož je zástupce krajského úřadu rozhodujícím členem ve věcech souvisejících s působností krajského úřadu jako orgánu ochrany přírody, státní správy myslivosti, ochrany zvířat a veterinárních orgánů i Policie České republiky, tedy orgánů, jejichž součinnost se jeví být v jednotlivých situacích klíčová a nezbytná. Jde o konsorcium odborníků a zástupců příslušných orgánů i zainteresované veřejnosti, kteří mají za úkol na základě vyhodnocení chování konkrétního jedince či jedinců najít adekvátní řešení situace v daném místě a čase. Výstupem jednání Pohotovostního štábu je záznam, který poslouží jako odborný podklad pro konkrétní postup, i pro zpětnou kontrolní, monitorovací činnost orgánu ochrany přírody. Eliminace jedince je řešením ultima ratio, což je v Pohotovostním plánu dostatečně popsáno a upraveno podmínkami tohoto opatření obecné povahy. Co se týče vypořádání této připomínky, krajský úřad souhrnně uvádí, že na právní regulaci řešené problematiky formou opatření obecné povahy orgán ochrany přírody pohlíží optikou stanovení racionálního postupu, kterým mimo jiné předchází případnému zneužívání institutu krajní nouze, a stanovuje a reguluje podmínky postupu jakéhokoliv škodlivého zásahu do přirozeného vývoje jedince vlka obecného, jehož chování bude identifikováno jako problematické, tak aby vyhověl zákonným limitům a současně byl operativně na řešení problematiky připraven, aby nebylo nutné přistupovat na jednu stranu k administrativně potenciálně zdlouhavým a komplikovaným řešením, nebo na druhé straně k postupům unáhleným a dostatečně nepromyšleným. Optikou a účelem právní regulace opatření obecné povahy je tedy naopak omezení případů, kdy by byl (byť subjektivně, jak bylo uvedeno shora) uplatňován institut krajní nouze, zajištění ochrany jedince a určení postupu pro vyhodnocení situace a volbu adekvátních opatření. Nastaveny jsou podmínky sledování jedinců, jejich systematického plašení, odchytu, odstřelu i požadavky zpětné kontroly, a to s ohledem na princip proporcionality (přiměřenost řešení) a v tom zakotvena i role Pohotovostního štábu směřující k zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu (tj. zájmu chráněného zákonem), odbornosti stanoveného postupu a jeho koordinaci

Dne 16. 10. 2023 obdržel krajský úřad připomínku od Zoologické zahrady Tábor, a.s.:

Výjimku k usmrcení jedince vlka obecného podle § 56 ZOPK nelze povolit, neboť pro to nejsou splněny podmínky stanovené v § 56 odst. 1, věta druhá ZOPK, kdy u zvláště chráněných druhů živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Vypořádání:

Opatření obecné povahy je vydáváno podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona o ochraně přírody a krajiny, tj. zájmem ochrany přírody je zachovat v přírodě České republiky životaschopnou populaci vlka obecného, což vzhledem k jeho konfliktu s hospodářskými zájmy člověka není úplně jednoduché. Celý tento záměr zastřešuje Program péče o vlka obecného v České republice. Cílem je nastavit taková opatření v krajině, která vlkům umožní vytvořit životaschopnou populaci a zároveň budou minimalizovat škody a konflikty, které s sebou koexistence člověka a vlka přináší. Povolení výjimky je zajištění podmínek pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, zejména v případech, kdy by docházelo k ohrožení bezpečnosti a zdraví osob, tj. v případech ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) téhož zákona. Pakliže dojde u nějakého jedince k habituaci na člověka – lákáním na snadný zdroj potravy u lidských obydlí apod., tak kromě nežádoucího chování samotného vlka, který to navíc může učit i ostatní členy své smečky, se tím zvyšuje riziko pro osoby, protože se v jejich okolí vyskytuje šelma, která jim eventuelně může způsobit i zranění různé intenzity. Stejně tak může dojít k ohrožení osob v případě, že by se nemocný či zraněný vlk nedokázal uživit ve volné přírodě a hledal by si snadnější potravu u lidských obydlí, takové případy jsou známy ze zahraničí.

Za příklad problematického chování podle Pohotovostního plánu (tabulky č. 1) jsou považovány situace, kdy dochází ke škodám na hospodářských zvířatech při opakovaném překonávání řádně provedených a funkčních preventivních opatření k zabezpečení hospodářských zvířat (provedených v souladu se Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem¹) a řešení takových případů je možné považovat za zájem prevence závažných škod ve smyslu § 56 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny. Včasné a adekvátní řešení problematického chování jedinců vlka je i prevencí případného rozšíření takového způsobu chování, učení se ze strany dalších jedinců v rámci smečky, a je tedy také součástí ochrany druhu ve smyslu § 56 odst. 2 písm. a) téhož zákona. Tento zákonný důvod pro povolení výjimky ze zákonných zákazů, respektive zájem na ochraně samotných potenciálně problematických jedinců či ostatních členů smečky, se uplatní, pokud jde o nezbytný monitoring a určení příčin a okolností chování, při němž může být nezbytný odchyt jedince – takový monitoring umožňuje následně stanovit adekvátní opatření a zacílit je skutečně jen na jedince spojené s problematickým chováním.

Povolení výjimky je tak s ohledem na uvedené také v zájmu ochrany přírody ve smyslu § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a zejména z uceleného celospolečenského pohledu je zajištění bezpečnosti a zdraví osob současně jednoznačně jiným převažujícím veřejným zájmem nad zájmem ochrany přírody ve smyslu tohoto ustanovení (a to i vzhledem ke skutečnosti, že přítomnost jedince s problematickým chováním, zejména pokud jde o chování v nejvyšších stupních závažnosti, není žádoucí ani z hlediska ochrany ostatních jedinců a druhu jako celku a intenzita zájmu ochrany daného jedince je tím tedy razantně snížena).

Toto odůvodnění výjimky ze zákonných zákazů bylo již uvedeno v návrhu opatření obecné povahy na str. 8 a zde je pro upřesnění pro konkrétního připomínkovatele pouze zopakováno.

Dne 1. 11. 2023 obdržel krajský úřad připomínku od Hnutí DUHA Šelmy:

Pohotovostní štáb by měl objektivně vyhodnocovat vzniklou situaci na základě veškerých dat z terénu. Vzhledem k tomu, že Hnutí DUHA Šelmy se dlouhodobě a systematicky věnuje monitoringu velkých šelem, ať v rámci vlastní výzkumné činnosti, nebo přímo pro AOPK ČR, měl být zástupce organizace, která má požádáno o informování o řízeních, týkající se výjimek z ochranných podmínek zvláště chráněného druhu vlka obecného v Moravskoslezském kraji (dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, dále

19/22

jen "zákon"), také stálým členem všech pohotovostních štábů, podobně jako zástupci ČMMJ, chovatelů, veterinární správy nebo Policie ČR (kteří takové právo garantované zákonem o ochraně přírody krajiny nemají). V opačném případě je toto opatření obecné povahy v rozporu s právem veřejnosti se prostřednictvím spolků, jejichž hlavní náplní je ochrana přírody a krajiny, účastnit se rozhodování orgánů ochrany přírody, garantované § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny a také Aarhuskou úmluvou.

Vypořádání:

Jak je již ve vypořádání připomínky č. 1 uvedeno, orgán ochrany přírody, zde krajský úřad, na Pohotovostní štáb nepřenáší (a ani nemůže) žádné své správní kompetence, ale v rámci podmínek opatření obecné povahy zakotvuje jeho postavení při věcném vyhodnocení aplikaci konkrétních zásahů v rámci postupu dle tohoto opatření obecné povahy a za jím stanovených podmínek. Na práci pohotovostních štábů se účastní osoby/subjekty, které koordinují postup podle Pohotovostního plánu a zároveň jsou věcně či místně příslušné k rozhodování podle jednotlivých zákonů. Zde spolky, jejichž hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, nemají, ani nemohou mít úlohu, ledaže si je konkrétní pohotovostní štáb v individuálních důvodných případech pozve ke konzultaci podle aktuální povahy věci.

Dne 30. 10. 2023 obdržel krajský úřad dále níže uvedené připomínky od Hlas zvířat, z.s., prostřednictvím PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o:

Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK. Orgán ochrany přírody žádným způsobem v rozporu s ustanovením § 5b odst. 3 písm. a) množství živočichů, na které se má odchylný postup vztahovat, nestanoví a absenci této zákonné náležitosti ani v odůvodnění Návrhu OOP neosvětluje. V návrhu OOP nejsou přesně stanoveny prostředky, způsob nebo metody povolené pro zabíjení dotčených živočichů, když je v rámci článku I. odst. 9. Návrh OOP neobsahuje specifikaci způsobů kontrol, které bude orgán ochrany přírody provádět. Návrh OOP tedy neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK; Specifikace místních a časových okolností, za nichž lze v souladu s předemnými výjimkami postupovat, je tak, jak byla provedena v rámci Návrhu OOP zcela nedostatečná, když se omezuje pouze na stanovení místní a časové účinnosti opatření obecné povahy, nikoliv však již na stanovení místních a časových podmínek pro užití výjimek stanovených v rámci Návrhu OOP.

Vypořádání:

V návaznosti na požadavky kladené § 56 odst. 7 (podle nové právní úpravy odst. 6) ve spojení s § 5b odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny na obsah povolované výjimky dle § 56 tohoto zákona lze shrnout, že v případě problematických jedinců vlka obecného je podmínkami tohoto opatření omezen počet na jednotlivé jedince, nejvýše do počtu jedinců smečky, pokud by u nich došlo k přenosu naučeného nežádoucího, nebezpečného chování, resp. toto přetrvávalo. V rámci bodů č. 7 - 9 jsou upřesněny způsoby a metody odchytu, případně usmrcení problematických jedinců a současně i časové okolnosti, které budou primárně záviset na okolnostech řešené situace, ale připuštěna je i možnost zásahu v nočních hodinách, pokud to bude současně umožňovat navazující povolení dle zákona o myslivosti. Okolnostmi, resp. lokalizací výskytu problematického jedince bude dáno také místní určení, přičemž celkově jsou časové a místní okolnosti v případě tohoto opatření obecné povahy ohraničeny dobou platnosti tohoto opatření a územní působností, v rámci, níž je opatření obecné povahy vydáváno. Podle § 5b odst. 3 písm. d) zákona o ochraně přírody a krajiny je nezbytné specifikovat také způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody zajišťovat.

20/22

Kontrolní úloha orgánu ochrany přírody, bude v případě tohoto opatření obecné povahy zajištěna ve více rovinách, jak nezbytnou aktivní účastní v Pohotovostním štábu, který bude mj. vyhodnocovat informace z provedeného monitoringu, resp. sledování a navrhopat další postup, tak spolu s Pohotovostním štábem přijímat veškeré informace o jednotlivých zásazích. To umožní potřebný dohled v jednotlivých situacích upravených tímto opatřením obecné povahy.

Jak je popsáno shora, ve stejném duchu je tímto vypořádána i připomínka subjektu: PLICKA & PART NERS, advokátní kancelář, s.r.o., a advokáta Mgr. Robert Plicka, kteří se přihlásili k obsahu sepsaných připomínek, přestože v podání ze dne 30. 10. 2023 vystupují v pozici právního zástupce klienta Hlas zvířat, z.s. Krajský úřad tímto vypořádal všechny jemu zaslané připomínky a formálně doupřesnil výroky, respektive v nich promítl administrativní nedostatky, některé z nich byly obsaženy i v připomínkách od shora uvedených připomínkovatelů, některé zpřesnil krajský úřad z vlastní iniciativy, žádné z nich však zásadně nemění smysl a účel řízení, potažmo vydání tohoto opatření obecné povahy. Podle § 173 odst. 1 správního řádu doznal krajský úřad, že je přílehlavé, aby toto opatření obecné povahy nabylo účinnosti již dnem vyvěšení na úřední desce krajského úřadu tak, aby mohlo být operativně v roce 2024 konáno, neboť celá věc nesnese dalšího prodlení.

Další připomínka: *Řízení o Návrhu OOP bylo Orgánem ochrany přírody zahájeno bez návrhu, a tedy v rozporu s ustanovením § 56 odst. 1, 4 ZOPK.*

Krajský úřad má za to, že v případě, kdy je opatřením obecné povahy povolována určitá činnost blíže neurčenému okruhu osob, je z povahy věci vyloučeno, aby byly postupy vydání opatření obecné povahy zahajovány pouze na žádost, jak tomu bývá v případech, kdy je určitá činnost blíže neurčenému okruhu osob zakazována, případně dochází k její omezení na základě žádosti vlastníka nemovitosti. Zákon o ochraně přírody a krajiny nestanoví, že by mělo být postupováno výhradně na základě žádosti, a v tomto případě je tedy možno postupovat na základě žádosti i z moci úřední. Hovoří-li § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny o podmínkách uvedených v odstavci 1 tohoto paragrafu, jsou tyto podmínky uvedeny v druhé větě tohoto odstavce. Proces vydávání opatření obecné povahy je ostatně bez účastníků řízení, z povahy věci je tedy vyloučeno, aby se v něm vyskytovala osoba žadatele. Obecně proces vydávání může být zahájen na základě iniciačního podnětu, dostačující jsou však i vlastní poznatky správního orgánu, jak je tomu i v předmetné věci.

Připomínka fyzické osoby Bc. Tomáš Szotkowski se věcně netýkala merita věci, připomínkováno bylo řešení odpadů v dotčeném území. Současně je krajský úřad toho názoru, že tato osoba není přímo dotčena na svých právech, povinnostech nebo zájmech souvisejících s výkonem vlastnického práva, když toto ani neuvádí ve svém podání v souvislosti s tímto opatřením obecné povahy.

Pro úplnost krajský úřad uvádí, že námitkami právnické osoby Zoologická zahrada Tábor, a.s., se krajský úřad nezabýval, neboť subjekt není přímo dotčen tímto opatřením obecné povahy na svých právech, povinnostech či zájmech. Nelze přisvědčit tvrzení dotčení z titulu chovů vlků, neboť tito nebudou tímto opatřením obecné povahy dotčeni. Nejedná se rovněž ani o spolek, jehož účelem by byla podle stanov ochrana přírody a krajiny.

Krajský úřad uzavírá, že všechny základní námitky a připomínky jsou již v odůvodnění tohoto opatření obecné povahy zohledněny. Jinak vyjádřeno, krajský úřad plně odkazuje na celé odůvodnění tohoto opatření obecné povahy, které reagovalo rovněž na ona podání uplatněná k jeho návrhu,

Krajský úřad tímto žádá v souladu s § 173 odst. 1 správního řádu obecní úřady obcí, jejichž správních obvodů se toto opatření obecné povahy týká, o vyvěšení tohoto opatření obecné povahy na svých úředních deskách. Krajský úřad žádá tyto obecní úřady také o zpětné zaslání potvrzení o zveřejnění této veřejné vyhlášky.

Poučení

Podle § 173 odst. 2 správního řádu proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek.

Ing. Jan Filgas
vedoucí odboru
životního prostředí a zemědělství

Vyvěšeno dne:

Sňato dne:

Podpis a razítko orgánu, který potvrzuje vyvěšení a sejmutí oznámení: